

ZÁŘÍ 2002 (ČÍSLO 9/2002)**Z obsahu vybíráme:*****Současnost ve znalecké praxi – Richter, G., Rétorika pro znalce***

Na současného znalce jsou nepochybně kladeny vysoké požadavky – lhostejno zda je činný ve věcech dědických, specializuje se na pozemky (od polí až ke stavebním parcelám) nebo se zabývá kontrolou sanování podniků. Pokud se chce někdo dále vzdělávat ve znalcství nebo zlepšovat svou příslušnou odbornou způsobilost, musí vždy usilovat o to, aby jeho schopnosti byly v souladu s požadavkem na kompetentní a moderní znaleckou činnost. Od znalce se očekává vysoká nejen odborná ale právě tak i komunikační způsobilost a dále:

- odborná znalost pro nepochybné zodpovězení položených otázek týkajících se předmětných speciálních oborů činností,
- nezávislý úsudek, tedy kontrola, oceňování, objasnění a předložení návrhů ve věci bez vlastních zájmů,
- úplné a logické zobrazení předmětů posudků,
- ústní vysvětlení textu posudku,
- šikovná, věcná a taktická reakce na otázky a námitky soudců a právních zástupců.

Protože znalec není tím, kdo rozhoduje ale tím, kdo rozhodnutí napomáhá, se bude autor článku v následujících číslech časopisu zabírat kompletním představením základních vědomostí rétoriky, které pro současného znalce jsou nezbytné.

Gemologie

Převážná část čísla 9/2002 je věnována stěžejnímu tématu – gemologie. Úvodní slovo k tomuto bloku článku napsal pan Michael Staudt, prezident BVS. Nejdříve se zmínil o zvuku slova „drahokam“, při jehož vyslovení se každému člověku zpravidla vybaví nádherný skvost, krásné barvy a tvary, odolnost a vysoká hodnota. A slovo „hodnota“ nás už ale přenese zpět do světa znalců. Protože všude, kde se hodnota udává, se může člověk o její výši přit a požadovat tedy ocenění. Proto existuje také znalecký obor „gemologie“. Slovo „gemologie“ se používá v německém jazyce od šedesátých let a bylo převzato z angličtiny; je odvozeno z řeckého „gemmos“. V původním a vlastním významu gemologie jako vědecká disciplína vznikla ve starověku. Svě úvodní slovo pan Staudt uzavřel vyjádřením potěšení nad tím, že může čtenářům předložit i jiné články než stále jen o škodách na stavbách a oceňování nemovitostí. Do budoucna se zavázal dát v časopise prostor rovněž i jiným speciálním vědním oborům z různorodého znaleckého prostředí.

Poznámka: Vzhledem k chybějícím odborným znalostem tohoto oboru se autor anotací uchýlil pouze k následujícímu výčtu článků. Čtenáři snad prominou.

Gemologie – Winkler, W., Imitace jantaru

Gemologie – Strack, E., Evropská perlorodka říční – Margaritifera (M.) margaritifera (L., 1758)

Gemologie – Biehler, R., Všichni mluví o Cibjo ... ale ne všichni ví, oč jde

Gemologie – Koivula, J. I., Mikroskopický svět drahokamů: určení předělu mezi přírodou a výrobní technikou (článek v anglickém jazyce)

Gemologie – Hänni, H. A., Drahokamy dneška: ryzí, opracovaný nebo umělý? – analytické přístroje využívané v gemologické laboratoři

Gemologie – Henn, U., Aktuální způsoby ošetření rubínů a safírů

Gemologie – Kennedy, S. J., Identifikace perel (článek v anglickém jazyce)

ŘÍJEN 2002 (ČÍSLO 10/2002)**Z obsahu vybíráme:**

Stavební izolace – Kamphausen, P. A., Forum znalců: Stavební izolace

Díly 1 – 6 DIN 18195 jsou nyní již dva roky v platnosti, což je podle názoru autora článku dostatečným důvodem pro podání zprávy o aktuálním stavu. Kdo se ovšem domnívá, že v odborných otázkách a otázkách technického normování stavebních izolací snad nastal „klid“, bude notně zklamán.

Bezpečnost provozu – Schumacher, R., Venkovní schodiště z oceli a dřeva: scházející bezpečnost provozu

Schodiště jsou prostředkem k překonání výškových rozdílů pomocí stupňů. Stupně musí být především spolehlivě pochůzné, musí zamezovat případným úrazům. Na to nebyl v mnoha případech brán zřetel a bezpečnost provozu nebyla dodržována. Autor článku uvádí skutečný příklad ze své praxe včetně řešení, dokreslující tuto problematiku: Nájemník v bytě v 1. patře požadoval snížení nájemného na základě toho, že přímý přístup z bytu na přináležející zahradu byl možný pouze, dle jeho názoru, po ne zcela bezpečném venkovním schodišti. Pronajímatel tvrdil, že schodiště až dosud vždy dobře a jistě sloužilo svému účelu. V rámci právního sporu mělo být pomocí znaleckého posudku vyjasněno, zda má schodiště a tím i záležitost nájemného vady.

Části stavby – Neubauer, R. O., Zabudování oken – požadavky a montáž z pohledu znalce

V úvodu článku se autor zabývá inovacemi tepelně technických izolačních vlastností oken a poměrně dlouhou historií vývoje těchto vlastností v návaznosti na předpisy. Krátce zauvažuje o zabudovávání oken v praxi a další kapitoly již věnuje obecným požadavkům na zabudování oken, výsledkům ankety provedené mezi znalci (např. ohledně podkladů pro posuzování stavu zabudování oken a domovních dveří ve vztahu ke kolaudaci), napojením oken na stavební objekt apod. V závěru uvádí vlivy namáhání oken (vnější, vnitřní, atd.) a zásady montáže. Zmínjuje se také o všeobecně uznávaných pravidlech pro zabudovávání oken.

Motorová vozidla – GTŮ index závad dále stoupal

GTŮ index závad osobních automobilů (průměrný počet závad na jedno vozidlo) vzrostl z hodnoty 2,42 v 1. pololetí roku 2001 na hodnotu 2,47 v 1. pololetí roku 2002. GTŮ index závad užitkových vozidel stoupl pouze mírně (v 1. pololetí roku 2001 činil 1,79; v 1. pololetí roku 2002 to bylo 1,80). Celkově GTŮ v 1. pololetí roku 2002 zkontrolovalo podle § 29 StVZO (hlavní prohlídka) 35 746 užitkových vozidel > 7,5 t. Následující graf vyjadřuje počet zjištěných závad užitkových vozidel v jednotlivých skupinách závad podle StVZO za 1. pololetí roku 2002:

identifikace vozidla	1 820
vozidla státní správy/ taxi/sanitka	0
zatížení životního prostředí	2 713
ostatní vybavení	1 335
podvozek/rám/nástavba	4 662
nápravy/kola/pneu/zavěšení kol	4 534
osvětlení/elektrika	9 641
viditelnost vozidla	1 704
řízení	1 095
brzdová soustava	5 765

Současnost ve znalecké praxi – Richter, G., Rétorika pro znalce, díl 1: Znalecká činnost = nutnost komunikace

Autor článku navazuje na svou úvodní poznámku ohledně vztahu znalce a komunikačních dovedností, uveřejněnou v čísle 9/2002. Připomíná, že znalecké posudky jsou soudní důkazní prostředky. V návaznosti na neustále se vyvíjející „speciální obory činnosti“ se musí znalec znovu a znovu obeznámat s měnícími se zadáními, požadavky a vnějšími okolnostmi. Jeho úkol totiž spočívá:

- v informování,
- v citlivém přístupu,
- ve vzbuzování zájmu o svá zjištění,
- v oslabení mylných výkladů,
- v orientování se,
- v mobilizaci a aktivování postojů a způsobů počínání,
- ve vypracovávání a stanovení možností rozhodnutí.

Proto je nasnadě, že uchazeč o veřejnou objednávku musí splňovat všechna požadovaná kritéria a tedy i disponovat komunikačními dovednostmi. V 2. díle rétoriky pro znalce autor rozebírá písemnou verzi znaleckého posudku: úpravu a formulování textu.

LISTOPAD 2002 (ČÍSLO 11/2002)

Z obsahu vybíráme:

Znalectví v právu – Zimmermann, P., Od 1. 8. 2002 platí nový zákon o ručení soudem pověřeného znalce

Autor článku se zabývá novou úpravou zúžení ručení znalce při soudním zadání – § 839 a občanského zákoníku (viz Anotace Der Sachverständige 5/2002), oblastí jeho užití, počátkem platnosti a s tím související přechodnou úpravou.

Poznámka:

„§ 839 a Ručení soudních znalců

Podání úmyslně nebo z hrubé nedbalosti nesprávného posudku soudem pověřeného znalce, ho zavazuje k náhradě škody, která účastníkům řízení vznikne rozsudkem soudu, který se zakládá na tomto posudku.“

Současnost ve znalecké praxi – Richter, G., Rétorika pro znalce, díl 3: Ústní prezentace znaleckého posudku – působivý přednes = větší přesvědčivost

Pozváním k bližšímu vysvětlení a objasnění sporných pasáží posudku postupuje osobnost znalce se svými společensko-komunikačními kompetencemi a myšlenkovou mobilitou do zorného pole. Volná řeč před skupinou posluchačů, ústní prezentace tematických hledisek posudku náleží k oprávněně požadovaným úkolům znalce. Umí však znalec, který tady vstupuje do dveří, pozdravit, posadit se, naslouchat, odpovídat a pokládat otázky, tak aby se co nejvíce držel „písemné části“? Pokud je v průběhu „ústního výslechu“ dosaženo přesvědčivým postojem znalce co nejvyšší možné dohody, je toto poslání splněno. Pro prezentaci znalce platí: Působení navenek je hlavní věcí! Jsou žádány seriózní řečnické základní znalosti a schopnosti. Neboť pozornost je zaměřena mimo jiné na:

- řečnickou obratnost,
- sebejisté vystupování,
- dovednou strukturu výroků,
- osobní přesvědčivost,
- jazykovou schopnost vyjádření,
- řeč těla včetně schopnosti reagovat,
- metodické kompetence (např. zacházení s prezentační technikou jako je zpětný projektor, data projektor apod., které jsou v přibývajícím množství k dispozici v soudních síních).

Ve 4. díle rétoriky pro znalce autor rozebírá ústní soudní jednání a prezentaci znaleckého posudku v rámci motto „Společně hovořit – navzájem se poslouchat“ a dotýká se rovněž problematiky konfliktů a jejich řešení.

Současnost ve znalecké praxi – Dialer, Ch., Rozdělení účastníků místního šetření při „stavebním“ posudku

Při sporech ohledně staveb slouží většinou místní šetření k objasnění otázky nálezu důkazů. Konání místního šetření je svoláváno a ovlivňováno jeho účastníky. Autor příspěvku pomocí jednoduché statistické aplikace vyhodnocuje na základě databáze kombinace složení účastníků při místním šetření. Vychází z následujících pěti skupin osob, které ovlivňují místní šetření resp. náleží k možnému – teoreticky – okruhu účastníků:

ČÍSLO	OSOBY (SKUPINY)	ZKRATKA
1	žalobce (navrhovatel)	K
2	zástupce žalobce (právní zástupce)	KV
3	žalovaný (odpůrce)	B
4	zástupce žalovaného (právní zástupce)	BV
5	znalec	SV

Pozn.: Soudce se jen zřídka účastní místního šetření při civilních stavebních procesech, proto zde není uveden jako zvláštní skupina osob. Nejsou zde zohledněny resp. jsou přidruženy k příslušným skupinám další účastníci jako spolupracovník znalce, pomocník při místním šetření apod.

Z těchto pěti skupin osob vyplývá 16 kombinací složení účastníků místního šetření za předpokladu, že znalec (SV) se ho účastní vždy. I když je to možná zvláštní, je zde započtena i možnost, že místní

KOMB.	ÚČASTNÍK	PODÍL
1	SV	1 %
2	SV + K	10 %
3	SV + K + B	32 %
4	SV + K + BV	2 %
5	SV + K + (B + BV)	9 %
6	SV + (K + KV)	1 %
7	SV + (K + KV) + B	18 %
8	SV + (K + KV) + BV	3 %
9	SV + (K + KV) + (B + BV)	16 %
10	SV + B	5 %
11	SV + KV + B	1 %
12	SV + (B + BV)	1 %
13	SV + KV + (B + BV)	1 %
14	SV + KV	0 %
15	SV + KV + BV	0 %
16	SV + BV	0 %
CELKEM		100 %

Tabulka 1. Rozdělení skupin účastníků místního šetření

šetření provede pouze samotný znalec (v některých případech nemá žádná ze stran chuť a zájem být při tom).

Databáze je naplněna z více než 150 místních šetření autora v civilních stavebních procesech posledních let, zeměpisně napříč Německem od ostrova Rujána až po Schwarzwald. Tématicky se jedná o obor „konstrukce inženýrských staveb“ a „škody na stavbách“. Tabulka 1 zobrazuje výsledek, tučně kurzívou je vyznačena nejčastější kombinace účastníků (kombinace 3) a pro orientaci i kombinace úplné skupiny (kombinace 9).

PROSINEC 2002 (ČÍSLO 12/2002)

Stěžejním tématem tohoto čísla jsou škody zapříčiněné stouletou vodou. Slova, že po Labi přichází povodeň, zasáhla nejen příslovečně Drážďany a další většinou saská města a obce v nevídaném stavu hladiny. Vodní masa způsobila nesčetné škody na budovách a jejich zařízení, v ulicích, na komunikacích a proto byli po povodni velmi žádaní znalci a odborníci nejen ze stavebnictví. Vzhledem k nutnosti bezodkladného jednání se z iniciativy Dr.-Ing. W. Wapenhase – vedoucího odborné skupiny stavebnictví zemského sdružení v Sasku konal dne 19. 9. 2002 seminář, na kterém byly předneseny diskusní příspěvky reagující na vzniklý stav.

Uveřejněné články – reprodukováné příspěvky jsou rozděleny do tří tématických celků, a to: I – Vysychání, II – Stabilita a III – Příklady stavebních škod. Jedná se o následující články:

- *Gube, M., Popovodňová opatření v pobytových místnostech*
- *Bidmon, A., Vysoušení zdi*
- *Schlott, S., Hygienické nároky při zaplavení technických zařízení zatíženou vodou*
- *Blechschiidt, V., Postup vysušování části staveb*
- *Gutt, Vývoj stavu podzemní vody v souvislosti s povodni na Labi 2002*
- *Bilz, P., Minimální záruka vztlaku resp. nezatížené bílé vany*
- *Richter, J., Stabilita budov při vztlaku při povodni*
- *Wittig, M., Stabilita okrajů opuštěného lomu Goitzsche u Bitterfeldu*
- *Dejakum, R., Škody na sportovní hale St.-Benno-Gymnasium*
- *Bräuer, H. – P., Obnova částečně zničeného obytného domu*
- *Käppler, Zkušenosti s povrchovým difúzním čištěním při povodních*

Příspěvky byly uvedeny na internetu na adrese:
www.lvssachsen.de.

Umění – Hai-Yen Hua-Ströfer, Rodokmen domu Guo

Ne každý znalec posuzuje stavby, existuje také mnoho „exotických“ oborů. Jedním z těchto oborů je „umění na papíře a textilu“ (stav a restaurování). V článku se pokouší přiblížit tento obor a především svou práci veřejně ustanovený a přísazný znalec – Hai-Hen Hua-Ströfer (e-mail: hua@ivx.de, www.hua-strofer.de).

V únoru minulého roku přišla příjemná, hezká žena. Opatrně vyndala ze svého kufru v sametu zavinitý balík a rozbalila ho – 12 starých čínských roletových obrazů! Když se tyto obrazy pověsily, před očima se objevilo velkolepé panorama. Obrazy sestávaly z papíru, na okraji lemovaného modrošedým hedvábím a byly

klasicky krásné. Každý byl 175 cm vysoký a 51 cm široký. Všechny 12 obrazů mělo dohromady šířku 612 cm. Na 1. a 12. obrazu bylo vždy napsáno 50 variant znaku „dlouhá životnost“. Na panoramatu byla zobrazena impozantní dvorana včetně zahrady, ve které se nacházelo mnoho civilních a vojenských úředníků vysokých hodností. „Sídlo Guo v Fen-Yang“, to bylo napsáno čínskými znaky na šesti červených svítilnách, které visely uvnitř dvorany. Podle papíru se dalo určit, že tento obraz pochází z konce dynastie Ming. Při posledním napínání obrazu (před cca 180 lety, jak prozradilo hedvábí) byla narušená místa uříznuta. Pro zjednodušení uschování byl obraz „zpracován“ na 12 zúžených dílčích obrazů.

Po opětovném zkoumání uměleckého díla se znalec odvážil dospět k závěru, že se jedná o slavného ministra obrany dynastie Tang, generála Guo Zi-Yi – muže, který dosáhl ve svém životě (697–781) čtyř čínských kategorií „bohatství, kariéry, dlouhého života a velké výkonnosti“. Předmětný obraz sloužil potomkům rodu Guo.

Restaurování starého obrazu znamená zároveň naučit se znát historii a dotýkat se uměleckého díla rukama znalce. Stav před restaurováním se zaprotokoluje. Potom se začne s přípravnými pracemi – hledá se vhodný, originálu věrný papír a hedvábí, oboje rovněž podle originálních tónů zabarveno. Po těchto přípravných pracích přichází vlastní restaurátorské práce – praní, čištění, neutralizace ... Struktura sestavení čínského obrazu zahrnuje několik vrstev. Vlastní malovaný originál představuje nejvyšší vrstvu. Tato je „podlepena“ papírovou vrstvou, která se nazývá v čínštině „životní papír“ nebo „srdce“. Životní papír je zase kaširován dvěma dalšími vrstvami papíru, které představují poslední zadní stěnu celého obrazu. Pro restaurování musí být originál oddělen od připojených papírových vrstev. Potom jsou odstraněny škody na originále. Ten je následně nově rozšířen o nový životní papír a další dvě vrstvy papíru. Pravidelné restaurování a nové kaširování čínských roletových obrazů je potřebné, protože se v komplexním systému uměleckých děl jedná o jednotný systém,

kteří používá organická pojiva. Tato časem degradují a pojivo musí být asi každých 100 let obnoveno. Nakonec se uzavřou trhliny a opět doplní chybějící místa originálu. Po více než 20 pracovních postupech, restaurátorských a sestavovacích pracích, se objevily obrazy jeden po druhém v novém lesku.

Současnost ve znalecké praxi – Richter, G., *Rétorika pro znalce, díl 5: Koncepce semináře, komunikační obtíže a zkušenosti znalců: z praxe – pro praxi*

V 5. pokračování rétoriky pro znalce se autor zaměřil na konkrétní, pro praxi vhodnou, možnost dalšího vzdělávání znalců – semináře. Tyto zpravidla zahrnují témata jako

- architekt/inženýr jako znalec,
- obsah a stavba znaleckého posudku,
- zjištění skutečností při místním šetření,
- znalecký posudek v praxi.

Koncept těchto seminářů a tréninků vychází z toho, že znalec vstřebává různé druhy komunikačních souvislostí a v podstatě má podat 3 souborné dílčí výkony:

- písemné znění znaleckého posudku,
- ústní objasnění pochybného vyličení,
- konzultace různých pohledů na cíl – nalezení souhlasu resp. obhajoba postoje znalce.

Požadovaná příčina, účel, obsah a struktura komunikačních situací je v jednotlivostech ve všech případech ze zásady velmi odlišná. Úspěšné zvládnutí tohoto semináře, založeného na principu akce-reakce, vyžaduje od znalce nejen komunikačně přiměřené chování, ale i psychicky vhodné, strategicky a takticky šikovné, jazykově korektní vystupování.

Dále se autor příspěvku zabývá obsahem a metodikou jednotlivých částí semináře „Rétorika pro znalce“ včetně uvedení konkrétních příkladů.